

STORTINGET

Innst. 240 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 41 S (2018–2019)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn og anlegg og drift av områdeløsningen for kraft fra land til feltene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Prop. 41 S (2018–2019) består av to deler. I den første delen følger Olje- og energidepartementet opp Stortingets anmodningsvedtak 890 og 891 som ble fattet våren 2018 i forbindelse med behandlingen av Prop. 80 S (2017–2018) Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet med status for olje- og gassvirksomheten og Innst. 368 S (2017–2018).

Den andre delen omhandler plan for utbygging og drift (PUD) av andre byggetrinn for Johan Sverdrup-feltet, samt plan for anlegg og drift (PAD) av områdeløsningen for kraft fra land til Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog. Stortinget bes om å gi sitt samtykke til at Olje- og energidepartementet godkjenner planene.

1.2 Oljeomlastning i Finnmark

En omlastningsterminal for råolje på land i Finnmark har siden 2013 vært utredet som en mulig del av en lønnsom transportløsning for olje ut av Barentshavet. Arbeidet har vist at skal en slik omlastningsterminal for råolje på land i Finnmark realiseres, er en nødvendig, men ikke tilstrekkelig, forutsetning en større samlet ol-

jeproduksjon enn den fra Johan Castberg-feltet. Uten dette vil ikke en slik terminal være lønnsom. Siden 2015 har derfor utredningsarbeidet vært gjennomført i et eget samarbeidsprosjekt med deltagelse fra alle relevante felt og funn i Barentshavet. En eventuell omlastningsterminal var derfor ikke en del av utbyggingsplanen for Johan Castberg-feltet.

I forbindelse med behandlingen av Prop. 80 S (2017–2018) Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet med status for olje- og gassvirksomheten våren 2018 og Innst. 368 S (2017–2018) fattet Stortinget anmodningsvedtak 890 og 891 om oljeomlastning på Veidnes i Finnmark.

- Stortinget ber regjeringen sørge for at senest ved etablering av flere produserende felt i Barentshavet må disse sees i sammenheng med Johan Castberg og bygging av en ilandføringsterminal på Veidnes i Finnmark.
- Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte – innen utgangen av 2018 og med sikte på vedtak – om utredningene Barents Sea Oil Infrastructure (BSOI) gjør om en nedskalert terminalløsning og en skip-til-skip-løsning på Veidnes i Finnmark. Beslutningen skal bygge på hensyn til god ressursforvaltning.

Olje- og energidepartementet godkjente 28. juni 2018 plan for utbygging og drift for Johan Castberg-feltet, inklusive rettighetshavernes foreslåtte løsning for transport av oljen med bøyelastere (spesialisert tankskip) til markedet. Departementet stilte samtidig vilkår for godkjenningen knyttet til oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak.

Regjeringen orienterte om oppfølgingen av disse anmodningsvedtakene i Prop. 1 S (2018–2019) for Olje-

og energidepartementet. Det ble der varslet at man ville komme tilbake til Stortinget med oppdatert informasjon om det pågående utredningsarbeidet, andre relevante problemstillinger, og oppfølging av anmodningsvedtakene på egnet måte innen utgangen av 2018.

Som en følge av Stortingets anmodningsvedtak fra juni 2018, har rettighetshaverne i Johan Castberg-feltet forsert arbeidet med å utrede alternative løsninger for oljeomlastning i Finnmark. Selskapenes arbeid følger et normalt industrielt løp for prosjektgjennomføring.

Selskapene har identifisert tre alternativer som har vært gjenstand for ytterligere arbeid høsten 2018:

1. Skip-til-skipomlastning i Sarnesfjorden/Kåfjorden.
2. Skip-til-skipomlastning i Sarnesfjorden med bruk av et oppankret lagerskip.
3. Skip-til-skipomlastning ved en nedskalert terminal på Veidnes bestående av et kaianlegg med enkelte støttefunksjoner, men blant annet uten tanker for lagring av olje på land.

Alle tre alternativene innebærer at råolje fraktes fra Johan Castberg-feltet med bøyelastere til Sarnesfjorden i Nordkapp kommune hvor oljen lastes om til konvensjonelle tankskip.

Skip-til-skipomlastning med bruk av et lagerskip fant selskapene i oktober 2018, på bakgrunn av utredningene som er gjennomført høsten 2018, ikke lenger grunnlag for å arbeide videre med. De gjennomførte studiene tilsier at det ikke er nødvendig med et slikt skip som buffer for å få transportkjeden fra felt til marked til å fungere på en god måte. Alternativet med lagerskip innebærer således høyere kostnader enn skip-til-skipomlastning uten lagerskip, men uten at det er identifisert fordel som veier opp for dette.

Selskapene har i den innledende fasen høsten 2018 gjennomført studier av de identifiserte alternative omlastingsløsningene, inkludert vurderinger av risiko/usikkerhetslementer, miljørisiko og regulatoriske forhold. Selskapene har til nå ikke identifisert tekniske, operasjonelle, regulatoriske eller sikkerhets-, arbeidsmiljø- og miljømessige forhold som ikke gjør det mulig å gjennomføre de to gjenværende omlastingsløsningene.

Alternativet med skip-til-skipomlastning i Sarnesfjorden er i dag vesentlig mer teknisk modent enn løsningen med nedskalert terminal. Selskapene vurderer denne omlastingsløsningen som tilstrekkelig utredet teknisk til at det kan tas beslutning om gjennomføring.

Skip-til-skipomlastning ved en nedskalert terminal er fortsatt i en svært tidlig utredningsfase, og det er i dag ikke et grunnlag for å ta konseptvalg og langt mindre fatte en ev. investeringsbeslutning. Det er derfor knyttet betydelig usikkerhet både til selve utbyggingsløsningen, herunder utforming og omfang, og kostnadene den

medfører. Kostnadsanslagene i denne fasen av utredningen er på +/- 40 pst. eller mer.

Ingen av de utredede løsningene fremstår som samfunnsøkonomisk lønnsomme. Sammenlignet med transport direkte til markedet er forventet nåverdi før skatt beregnet av operatøren til å være om lag -1 500 mill. kroner for alternativet med skip-til-skipomlastning i fjorden og om lag -2 100 mill. kroner for alternativet med en liten nedskalert terminal. Selv om usikkerheten ved estimatene er høy, synes det klart at det vil være krevende å få en nedskalert terminal samfunnsøkonomisk lønnsom.

I en kvalitativ vurdering av alternativene vurderer selskapene transport av oljen direkte til markedet som best både for sikkerhet, arbeidsmiljø, miljørisiko og driftsregularitet sammenliknet med alternativene med omlasting. Omlastingsløsningene er i følge selskapene akseptable, men har begge svakheter av teknisk og operasjonell karakter i forhold til transport direkte til markedet.

For å få på plass et godt beslutningsgrunnlag for å ta endelig beslutning om en nedskalert terminalløsning, i tråd med normal industriell praksis for petroleumsprosjekter, er det nødvendig å utrede alternativet videre. Selskapene planlegger derfor, gjennom konseptstudier, å modne dette alternativet frem til en beslutning om videreføring. Beslutningsgrunnlaget vil være klart tredje kvartal 2019. Først på dette tidspunkt vil en ha et grunnlag for å kunne foreta en reell sammenligning av, og valg mellom, de ulike transportløsningene for Johan Castberg-feltet. Gjennomføres en nedskalert terminal kan den være klar til oppstart av produksjonen på Johan Castberg-feltet i 4. kvartal 2022 for en liten løsning, eller i 2. kvartal 2023 for en mer omfattende nedskalert terminal.

Det er ikke behov for å fatte en beslutning om å benytte skip-til-skipomlastning før i 2019 for at omlastingsløsningen skal være klar til produksjonsstart for Johan Castberg-feltet i slutten av 2022.

Selskapene har i forbindelse med utredningene utarbeidet en analyse av de forventede regionale og lokale ringvirkningene ved de to alternativene.

De viktigste aktivitetene som antas å bidra til lokale ringvirkninger, er taubåttjenester, oljevernberedskap, omlastingstjenester og los. De viktigste aktivitetene som antas å gi regionale og lokale ringvirkninger, er infrastrukturaktiviteter og bygging av kaianlegget. På grunn av lav modenhetsgrad i utredningene av alternativet med nedskalert terminal er det knyttet vesentlig større usikkerhet til disse anslagene av ringvirkninger enn anslagene for skip-til-skipomlastning i Sarnesfjorden.

Transport av råolje i bøyelastere er ikke regulert av petroleumsloven. Dette vil også gjelde for transport av råolje i bøyelastere fra Johan Castberg-feltet. Departe-

mentet legger til grunn at omlasting av råolje fra Barentshavet i Sarnesfjorden fra bøyelastere til konvensjonelle tankere heller ikke vil være underlagt petroleumslovens virkeområde. Dette vil også gjelde dersom omlastingen skjer ved et nedskalert terminal/kaianlegg som beskrevet ovenfor.

Departementet mener at etablering av en omlastingsløsning som ikke er basert på et normalt industrielt løp for prosjektgjennomføring og eventuell investeringsbeslutning hos selskapene, vil kunne medføre risiko for at det reises spørsmål om lovligheten av et eventuelt pålegg om etablering av en slik løsning.

Hvis rettighetshaverne i Johan Castberg beslutter å etablere en nedskalert terminalløsning legger departementet til grunn at det vil kunne regulere vilkår for bruk av en slik infrastruktur med grunnlag i vilkår departementet stilte da det godkjente plan for utbygging og drift for Johan Castberg-feltet i juni 2018. Formålet med slik regulering vil være å legge til rette for god ressursforvaltning og effektiv utnyttelse av ev. anlegg.

Både Alta-, Gohta- og Wistingfunnene er i første fase i sin prosjektutvikling. Det er i dag alt for tidlig for rettighetshaverne i disse funnene å delta i en eventuell etablering av infrastruktur for oljeomlasting i Finnmark. Samtidig vil de gjennom sin deltakelse i BSOI kunne bidra til at en ev. nedskalert terminal kan kunne brukes av funnene. I tillegg vil det i forbindelse med en eventuell fremtidig utbygging av funnene Alta/Gohta og Wisting utarbeides en plan for utbygging og drift med tilhørende konsekvensutredning. Som en del av en slik plan vil rettighetshaverne også måtte utrede omlasting i Finnmark.

Gjennom denne oppfølgingen anser departementet anmodningsvedtak 890 som oppfylt.

Johan Castberg-feltet har en godkjent utbyggingsplan på gitte vilkår. Utredninger av alternative oljetransportløsninger til direkte transport av råolje fra feltet til markedet pågår, men er for en nedskalert terminalløsning i tidlig fase. Utredningene som er omtalt i Stortingets anmodningsvedtak 891 er igangsatt og er behandlet i Prop. 41 S (2018–2019). Det er viktig at selskapene i utredningene fremover følger et normalt industrielt løp for prosjektgjennomføring, og at de etablerer et best mulig beslutningsgrunnlag før det ev. fattes investeringsbeslutning/beslutning om gjennomføring. Beslutningen må bygge på at dette er en hensiktsmessig og lønnsom løsning for å frakte oljen til markedet. Et tiltak som oppfyller disse kriteriene vil også legge til rette for god ressursforvaltning.

Omlasting i Sarnesfjorden eller ved en kailøsning kan gjennomføres innenfor operatøren Equinors akseptkriterier, men dagens kunnskap tilsier at en omlastingsløsning vil være teknisk/operasjonelt dårligere enn direkte transport til markedet. En nedskalert terminalløsning har en fleksibilitet som kan være positiv for

ev. fremtidige brukere. Dette alternativet vil medføre en sysselsettingseffekt på om lag 50–60 personer i driftsperioden. Det vil i tillegg medføre en større effekt lokalt i utbyggingsfasen.

1.3 Utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn og anlegg og drift av område-løsningen for kraft fra land til feltene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog

Utbyggingen av Sverdrup-feltet er det største industriprosjektet i Norge på tiår. Investeringene i Sverdrup-feltet og inntektene til rettighetshaverne, leverandørene og staten vil ha store positive virkninger for samfunnet. I tillegg til inntekter til staten gjennom skatter, avgifter og SDØE-ordningen vil utbygging og drift av Johan Sverdrup gi inntekter og betydelig sysselsetting i norske bedrifter. Nasjonale sysselsettingsvirkninger av utbyggingsfasen av Johan Sverdrup-feltet alene er av operatøren beregnet til å kunne bli over 150 000 årsverk, fordelt over perioden 2015–2025. Dette fordeler seg med om lag 45 pst. i leverandørbedrifter, 30 pst. i underleverandørbedrifter og om lag 25 pst. i etterspørselsvirkninger i andre virksomheter.

Feltet er så stort at det er nødvendig å bygge det ut i flere trinn. Olje- og energidepartementet la fram utbyggingsplanene for første byggetrinn av Johan Sverdrup feltet, inklusive en beskrivelse av framtidige byggetrinn fram til en fullfeltløsning, for Stortinget i Prop. 114 S (2014–2015) Norges største industriprosjekt – utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet med status for olje- og gassvirksomheten. I tråd med Stortingets behandling av saken, jf. Innst. 382 S (2014–2015), godkjente Olje- og energidepartementet 20. august 2015 utbygging av første byggetrinn på gitte vilkår.

Johan Sverdrup-feltet ligger på Utsirahøyden i den midtre delen av Nordsjøen, om lag 155 km fra Karmøy. Forekomsten ble påvist i 2010. Havdypet er 110–120 meter. Første byggetrinn inkluderer blant annet et felt-senter med fire plattformer forbundet med broer. Utbyggingen av dette byggetrinnet er i sluttfasen og operatøren planlegger oppstart i fjerde kvartal 2019.

Departementet har krevd egen PUD for andre byggetrinn. Denne ble levert inn i august 2018. Prop. 41 S (2018–2019) omhandler utbyggingsplanen for andre byggetrinn, som består av en utvidelse av felt-senteret med en ny prosessplattform med broforbindelse til stigerørsplattformen som er en del av byggetrinn en, modifikasjoner på stigerørsplattformen inkludert en ny modul og fem nye havbunnsrammer. Produksjon fra havbunnsrammene er knyttet mot den nye prosessplattformen. Injeksjon, gassløft og kontrollkabel suppleres fra stigerørsplattformen.

Forventede utvinnbare reserver i Johan Sverdrup-feltet er om lag 2,7 milliarder fat oljeekvivalenter (o.e.),

hvorav om lag 590 millioner fat o.e. er knyttet til andre byggetrinn. Investeringskostnaden for byggetrinnet beløper seg til 42,2 mrd. 2018-kroner. Forventet nåverdi for andre byggetrinn før skatt med 7 pst. realrente er beregnet til om lag 131 mrd. 2018-kroner, og andre byggetrinn er lønnsom før skatt selv ved en oljepris på 19 dollar per fat. Utbyggingen har derfor god forventet lønnsomhet og er robust også mot lave oljepriser.

Utbyggingen vil, i tillegg til å bidra til sysselsetting hos leverandører og underleverandører, bidra til aktivitet i norsk økonomi gjennom konsumvirkninger. Nasjonale sysselsettingsevirkninger ved andre byggetrinn er av operatøren beregnet til om lag 45 000 årsverk i utbyggingsfasen. Andre byggetrinn vil bli drevet integrert med første byggetrinn. Som følge av andre byggetrinn er det beregnet å bli behov for 850 ekstra årsverk i norske bedrifter hvert år i driftsperioden.

Konsekvensutredningen i forbindelse med det godkjente første byggetrinn dekket også alternative utbyggingsløsninger for andre byggetrinn, blant annet den som beskrives i Prop. 41 S (2018–2019). I 2. kvartal 2017 fremla rettighetshaverne i tillegg en oppdatert rapport for konsekvenser av utbygging og drift basert på den valgte utbyggingsløsningen for andre byggetrinn. Det er ikke identifisert vesentlige miljø- eller samfunnsmessige virkninger utover det som allerede er utredet og vurdert. Det er ikke identifisert ny kunnskap som vil kunne endre på utfallet av de eksisterende utredningene.

Ved godkjenning av Johan Sverdrup-feltets første byggetrinn stilte departementet blant annet vilkåret:

«Rettighetshaverne på Johan Sverdrup-feltet skal senest i 2022 etablere en områdeløsning for kraft fra land som skal dekke hele kraftbehovet til feltene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog.»

Det ble videre stilt vilkår om at:

«Rettighetshaverne i Johan Sverdrup-feltet skal legge fram en egen plan for anlegg og drift for områdeløsningen for kraft fra land til departementet for godkjenning som del av andre byggetrinn på Sverdrup-feltet, som har planlagt oppstart senest i 2022.»

Plan for anlegg og drift for områdeløsningen ble levert inn sammen med plan for utbygging og drift av andre byggetrinn i august 2018. Planen omfatter et anlegg med en kapasitet på 200 MW levert på feltet. Kraft fra landanlegget i andre byggetrinn er en områdeløsning som skal dekke kraftbehovet til Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn, samt feltene Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog. Planlagt oppstart av områdeløsningen er 2. halvår 2022. Dette kraft fra landanlegget kommer i tillegg til det som blir etablert for Johan Sverdrup-feltets første byggetrinn.

Kraft fra landanlegget fra første byggetrinn og områdeløsningen vil samlet innebære at det vil være 300 MW kraft fra land tilgjengelig på Johan Sverdrup feltcenter. Dette er tilstrekkelig til å dekke hele det forventede kraftbehovet til de fire feltene og eventuelt også levere noe kraft til tredjeparter. Totalløsningen med kraft fra land medfører investeringer på om lag 14 mrd. kroner og gjør at CO₂-utslippene fra Johan Sverdrup-feltet blir om lag 625 000 tonn CO₂ per år lavere enn med gasturbiner. I tillegg kommer utslippsreduksjoner fra feltene Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog når feltene kobles til områdeløsningen.

Basert på tidligere utbyggingsprosjekter på norsk sokkel er det beregnet at norsk andel av vare- og tjenestetilførselen til utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet vil være 55 pst. For driftsperioden, som er anslått til å vare i 50 år, er andelen beregnet til å være 95 pst.

Johan Sverdrup-feltet er beregnet å generere om lag 3 400 årsverk i norske bedrifter hvert år i driftsperioden. Bygging av anlegg på land og legging av sjøkabler til kraft fra landanlegget i første byggetrinn og områdeløsningen er beregnet å gi en samlet regional sysselsettingseffekt i Haugalandregionen på 540 årsverk fordelt over perioden 2016–2022. I driftsfasen av anleggene er det beregnet en samlet årlig sysselsettingseffekt på om lag 30 årsverk i regionen.

Kraft fra land utredes ved alle nye feltutbygginger på norsk kontinentalsokkel. Ved Utsirahøyden i Nordsjøen arbeidet flere eiergrupper i 2010 med utbyggingsplaner for nye felt. I 2014 (jf. Innst. 237 S (2013–2014) fattet Stortinget vedtak der det blant annet ba regjeringen ved godkjenning av PUD for Johan Sverdrup første byggetrinn stille krav om etablering av en områdeløsning som omfatter feltene Gina Krog, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Johan Sverdrup, hvor hele områdets kraftbehov dekkes med kraft fra land, med en tidsplan for gjennomføring.

Den godkjente utbyggingsplanen for første byggetrinn av Johan Sverdrup inkluderte at feltet forsynes med kraft fra land allerede før produksjonsstart. Anlegget ble satt i drift i 2. halvår 2018 og har en kapasitet på 100 MW levert på feltet. Anlegget omfatter omformerstasjon på feltet, to 200 km lange kabler til land, omformerstasjon på land (Haugneset) og kabel til Kårstø. Det er allerede gjort investeringer på land for å forberede områdeløsningen for kraft fra land.

Departementet mener at PUD for Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn kan godkjennes, og at det kan gis tillatelse til PAD for områdeløsningen for kraft fra land.

Departementet foreslår i Prop. 41 S (2018–2019) å stille vilkår for godkjenningen av PUD for å sikre god ressursforvaltning og gode løsninger samfunnsøkonomisk sett.

1.4 Nærmere om departementets vurdering

Ressursforvaltning, verdiskaping og ringvirkninger

Olje- og energidepartementet viser til Oljedirektoratets (OD) vurdering av plan for utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn. OD mener at utbyggingsløsningen legger opp til en utnyttelse av ressursene i tråd med god ressursforvaltning, og at det er et samfunnsøkonomisk lønnsomt og robust prosjekt.

Myndighetene er opptatt av at det skapes størst mulig verdier ut av petroleumsressursene på norsk sokkel. Ved behandlingen av første byggetrinn ble det stilt vilkår om gjennomføring av permanent reservoarovervåking (PRM) på deler av feltet. Departementet viser til ODs vurdering av PRM og at hele feltet vil bli dekket av permanent installerte seismiske sensorer. Dette betyr at dekningsområdet er vesentlig større enn beskrevet i PUD for første byggetrinn. Vilkåret for PRM gitt for første byggetrinn anses således som oppfylt.

Et vilkår ved godkjenning av første byggetrinn var knyttet til bruk av polymer. Operatøren har søkt om utsettelse av dette vilkåret. Departementet viser til at OD anbefaler at operatørens søknad godkjennes og slutter seg til anbefalingen om utsettelse.

Departementet viser til at OD er opptatt av at rettighetshaverne løpende vurderer mulighetene for økt verdiskaping gjennom bruk av ny teknologi. Direktoratet foreslår derfor at rettighetshaverne skal utarbeide en revidert teknologistrategi, inkludert en vurdering av avanserte metoder for økt utvinning. Departementet slutter seg til dette og kan stille ytterligere vilkår knyttet til en forsvarlig utnyttelse av ressursene basert på framlagte vurderinger.

Departementet er opptatt av at den valgte utbyggingsløsningen gir god fleksibilitet til å kunne utvinne ressursene i Johan Sverdrup-feltet og til å fase inn tilleggsressurser i området. For den valgte utbyggingsløsningen er det et betydelig antall ledige J-rør og stigerør, og det er avsatt plass- og vektreserver for framtidig bruk. Dette er viktig og positivt.

Klimarisikoen ved utbyggingen er synliggjort av selskapene i utbyggingsplanen. Prosjektet er robust både mot lavere oljepriser og høyere driftskostnader enn forventet. Prosjektet er robust mot betydelig lavere oljepris enn forventet, herunder om dette skulle bli en effekt av fremtidige globale klimatiltak, og fortsatt gi god avkastning på investert kapital. Prosjektets lønnsomhet er også robust mot endringer i driftskostnader, inkludert utslippskostnader på norsk sokkel. ODs vurdering er at prosjektets gjennomføringsplan er godt gjennomarbeidet og realistisk. Olje- og energidepartementet mener på denne bakgrunn at andre byggetrinn av utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet er et samfunnsøkonomisk lønnsomt og robust prosjekt.

Utbyggingen er beregnet å generere om lag 3 400 årsverk i norske bedrifter hvert år i driftsperioden. Av dette utgjør bidraget fra andre byggetrinn om lag 25 pst. Fordelingen mellom leverandørbedrifter, underleverandørbedrifter og andre virksomheter er den samme som i utbyggingsfasen. I tråd med Meld. St. 28 (2010–2011) En næring for framtida – om petroleumsvirksomheten, skal operatøren senest to år etter at feltet er satt i produksjon gjennomføre en analyse av regionale og lokale ringvirkninger av utbyggingen.

Områdeløsningen for kraft fra land

Olje- og energidepartementet er opptatt av at områdeløsningen skal legge til rette for god ressursforvaltning og utnyttes slik at utslippene på norsk sokkel kan reduseres mest mulig til lavest mulig kostnad. Departementet ba derfor rettighetshaverne dimensjonere områdeløsningen slik at den dekker behovet til de fire feltene samt gir en fleksibilitet for å ivareta mulig økt behov, herunder eventuelle fremtidige tredjepartstilknytninger, uten at det utløses en stor kostnadsøkning ved områdeløsningen. Dette har blitt fulgt opp av rettighetshaverne, og områdeløsningen er dimensjonert med en to-talkapasitet på 200 MW, hvorav 165 MW er reservert kapasitet til de fire feltene og 35 MW er tilleggskapasitet.

Departementet er opptatt av å legge til rette for effektive forhandlinger mellom de ulike rettighetshavergruppene slik at områdeløsningen blir utnyttet optimalt.

Departementet har i sin dialog med operatøren for Edvard Grieg-feltet klargjort at det, ut fra den informasjon som foreligger i dag, ikke er særskilte grunner til at Edvard Grieg-innretningen ikke skal installere elektriske kjeler som gjør at hele feltets kraftbehov kan dekkes med kraft fra land etter at områdeløsningen er satt i drift i 2022, jf. vilkåret som ble stilt for godkjenning av utbyggingen i 2012.

Departementet godkjente i desember 2018 den kommersielle avtalen knyttet til områdeløsningen, herunder klargjorde at anlegget faller inn under tredjepartsforskriften. Gjennom å godkjenne avtalen tidlig legges viktige brikker for de videre forhandlingene fast. Departementet vil holde Stortinget orientert om det videre arbeidet med å sikre en optimal utnyttelse av områdeløsningen.

Olje- og energidepartementet anser konsekvensutredningsplikten for prosjektene som oppfylt. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 er reflektert, blant annet gjennom departementets vurdering av konsekvensutredningene, samt supplerende informasjon fra operatøren

1.5 Budsjettmessige konsekvenser for SDØE

Utbyggingen av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn vil på bakgrunn av informasjon gitt av operatøren

ren Equinor medføre om lag 1 310 mill. kroner i investeringer, om lag 10 mill. kroner i kalkulatoriske renter og 4,4 mill. kroner i driftskostnader for SDØE i 2019. Det er dekning for disse kostnadene innenfor rammene til henholdsvis kap. 2440 post 30 og kap. 5440 post 24.2 og 24.5 i forslag til budsjett, jf. Prop. 1 S (2018–2019).

1.6 Konklusjoner og vilkår

Olje- og energidepartementet vil godkjenne plan for utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn i samsvar med planene operatøren har fremlagt, de merknadene som fremgår av Prop. 41 S (2018–2019) og på følgende vilkår:

1. Rettighetshaverne skal, basert på oppdatert data-grunnlag, utarbeide en revidert teknologistrategi, inkludert en vurdering av avanserte metoder for økt utvinning. Strategien skal fremlegges innen 1. januar 2023. Departementet kan stille ytterligere vilkår knyttet til en forsvarlig utnyttelse av ressursene basert på fremlagte vurderinger.

Olje- og energidepartementet vil gi tillatelse til anlegg og drift av kraft fra landanlegget for områdeløsningen for kraft fra land til feltene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog i samsvar med planene operatøren har fremlagt og de merknadene som fremgår av denne proposisjon.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Espen Barth Eide, Elisabeth Fanghol, Runar Sjøstad og Julia Wong, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, viser til at olje- og gassnæringen er Norges største og viktigste næring målt i verdiskaping, statlige inntekter, investeringer og eksportverdi.

Næringen bidrar til næringsutvikling, teknologiutvikling og arbeidsplasser over hele landet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at siden starten har petroleumsnæringen lagt grunnlaget for landets velferd. Alt den har bidratt til, har kommet hele samfunnet til gode, som er hovedmålet i petroleumspolitikken.

Flertallet peker på at brede politiske flertall bak mål og rammebetingelser for næringen har gitt stabile og forutsigbare forhold i nærmere 50 år. Dette er viktig å videreføre for å sikre næringen også inn i fremtiden, ikke minst i en tid der olje- og gassnæringen skal gjennom omstillingen til lavutslippssamfunnet. Også i et lavutslippssamfunn vil det være etterspørsel etter petroleumprodukter.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, mener derfor det er viktig at norsk petroleumsnæring fortsetter å søke nye muligheter for å redusere egne utslipp og produsere med lavere karbonavtrykk enn i dag.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener det vil være viktig for næringens fremtidige konkurransekraft internasjonalt.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at Norge har blant verdens strengeste regler for helse, miljø og sikkerhet. Å være verdensledende på HMS er et viktig prinsipp som også må opprettholdes i fremtiden.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, har ambisjoner på vegne av norsk petroleumsvirksomhet. Næringen må fortsatt være ledende i arbeidet med å produsere olje og gass med et lavt karbonavtrykk og lave utslipp og stadig optimalisere egne produksjonsmetoder og videreutvikling av lavutslippsteknologi. Det vil være avgjørende ut ifra både et kostnads- og konkurranseperspektiv for at norsk olje og gass skal forbli relevant som energileverandører i årene som kommer.

Flertallet viser til at internasjonale klimaavtaler og utviklingen av andre energiformer vil påvirke etterspørselen etter petroleum til forbrenning. Flertallet mener derfor det er svært viktig at næringen viderefører det viktige og nødvendige omstillingsarbeidet som er i gang. Flertallet merker seg også med interesse at flere aktører i olje- og gassbransjen er i ferd med å omstille seg til bredere energiselskaper.

Komiteen understreker at karbonfangst og -lagring er avgjørende om vi skal lykkes i å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Norge tok en tidlig lederrolle her og er unikt posisjonert til å bli ledende innenfor denne næringen, som også har et stort potensial for nye arbeidsplasser.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, minner om at karbonfangst og -lagring også kan vise seg å være helt avgjørende for petroleumsbransjens fremtid

i Norge, ettersom teknologien også vil kunne brukes til omdanning av naturgass til utslippsfri hydrogen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen og industrien er opptatt av at vi bruker tilstrekkelig tid på planleggingen av prosjektet. Dette er også et tydelig råd fra ekstern kvalitetssikrer. Uten forsvarlig planlegging risikerer vi at prosjektet mislykkes. Disse medlemmer viser til at prosjektet legger til grunn en stram tidsplan der en investeringsbeslutning kan fattes i 2020, samtidig som dette avhenger av at fremdriften i prosjektet forløper uten forsinkelser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ved flere anledninger har uttrykt bekymring for den usikkerheten som har oppstått rundt de viktige norske prosjektene for karbonfangst og -lagring. Flertallet peker på at regjeringen gjentatte ganger har skapt forsinkelser for prosessen og usikkerhet om gjennomføringen – og dermed uforutsigbarhet for de kommersielle aktørene involvert. Flertallet mener det er avgjørende at veien videre innebærer tydelighet, forutsigbarhet og kontinuitet i CCS-prosjektene, da målet er å få på plass ny og viktig teknologi for de store utslippskuttene.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at satsingen på karbonfangst og -lagring gikk tregt også under den rød-grønne regjeringen. Visjonen om at Norge skulle utvikle en banebrytende klimateknologi for hele verden, havarerte da den rød-grønne regjeringen i 2013 avlyste gjennomføringen av CCS-prosjektet på Mongstad. Men selv om ikke CCS ble det flaggskipet regjeringen Stoltenberg så for seg, har teknologien en viktig rolle å spille i omstillingen til lavutslippssamfunnet. CCS kan benyttes i flere sektorer, blant annet i avfallsforbrenning og sementproduksjon.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at den norske leverandørindustrien har stor betydning både for selskapene som opererer på norsk sokkel, og for norsk verdiskaping og arbeidsplasser. Kompetansen leverandørindustrien har utviklet fra oppstarten av oljealderen i Norge, er også med på å utvikle andre næringer.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener at det er positivt med et mangfold av selskaper

for å få ulike tilnærminger til leting, utbygging og drift. Dette flertallet mener videre at det er viktig at ikke enkelt-selskaper får for stor markedsrett i møte med leverandørindustrien. Dette flertallet viser til signaler om for høyt prispress fra underleverandørene og understreker at de store selskapene også har et særlig ansvar.

Dette flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innhente en uavhengig evaluering av konkurransesituasjonen på norsk sokkel. Evalueringen må ha et særlig blikk på Equinors dominerende stilling og markedsrett.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til utredningen av konkurransesituasjonen på norsk sokkel og framtidsutsiktene for norsk leverandørindustri fremlagt i Prop. 1 S (2018–2019) fra Olje- og energidepartementet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at den sterke avhengigheten av olje og gass gjør norsk økonomi sårbar, noe oljeprisfallet i 2014 viste tydelig. En vellykket global klimapolitikk vil sannsynligvis presse oljeprisen nedover. Disse medlemmer mener det er bedre å legge en nedtrappingsplan for norsk olje- og gassnæring enn å vente på at klimapolitikken skal gjøre norsk olje og gass ulønnsom, med de dramatiske konsekvensene det vil få for norsk økonomi.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en gradvis og planmessig utfasing av den norske olje- og gassindustrien over en 15-årsperiode, samt å stanse utlysning og tildeling av nye lete- og utvinningstillatelser.»

Komiteen viser til Stortingets behandling av Meld. St. 28 (2010–2011) En næring for framtida – om petroleumsvirksomheten, jf. Innst. 143 S (2011–2012), Prop. 114 S (2014–2015) Norges største industriprosjekt – utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet med status for olje- og gassvirksomheten og Prop. 80 S (2017–2018) Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet med status for olje- og gassvirksomheten.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at ved Stortingets behandling av disse sakene vi-

dereføres hovedmålsettingene og langsiktigheten i petroleumpolitikken.

Flertallet mener at det er særlig viktig med en langsiktig og forutsigbar politikk for denne næringen der prosjektene er så langvarige og kapitalintensive.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at Prop. 41 S (2018–2019) består av to deler. I den første delen følger Olje- og energidepartementet opp Stortingets anmodningsvedtak 890 og 891 som ble fattet våren 2018 i forbindelse med behandlingen av Prop. 80 S (2017–2018) Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet med status for olje- og gassvirksomheten og Innst. 368 S (2017–2018). Den andre delen omhandler plan for utbygging og drift (PUD) av andre byggetrinn for Johan Sverdrup-feltet, samt plan for anlegg og drift (PAD) av områdeløsningen for kraft fra land til Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis merknader i Innst. 382 S (2014–2015) hvor det advares mot at en ytterligere utvinning av petroleum ikke vil være i tråd med togradersmålet som Norge i dag er bundet av gjennom Paris-avtalen. Det er derfor ikke slik at økt petroleumsaktivitet vil være et gode for samfunnet, og verden som helhet. Dette medlem vil peke på risikoen både direkte i Norge og i resten av verden dersom det ikke skjer en tilstrekkelig omstilling hvor klimagassutslippene går mot null. I det tilfellet vil petroleumsproduksjonen i Norge gå mot null.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil vise til at utslippene fra olje- og gassutvinning har økt med 78 pst. siden 1990. Mesteparten av økningen skjedd fram mot årtusenskiftet. Siden har utslippene stabilisert seg på vel 14 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Dette er ikke medregnet CO₂-kostnadene ved bruken av den fossile energien. Disse medlemmer mener det er viktig at oljenæringen reduserer sine utslipp av CO₂, og derfor at CO₂-avgiften på sokkelen burde økes.

2.1 Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn

Plan for utbygging og drift (PUD) av andre byggetrinn for Johan Sverdrup-feltet

Komiteen viser til plan for utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet. Dette er det største industriprosjektet i Norge på tiår. Planlagt oppstart er i fjerde kvartal 2019, og driftsperioden av feltet er anslått til å være 50 år.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at investeringene i Johan Sverdrup-feltet og inn-

tektene til rettighetshaverne, leverandørene og staten vil ha store positive virkninger for samfunnet. I tillegg til inntekter til staten gjennom skatter, avgifter og SDØE-ordningen vil utbyggingen medføre aktiviteter i forbindelse med både utbygging og drift, samt gi inntekter og betydelig sysselsetting i norske bedrifter. Johan Sverdrup-feltet er alene ventet å gi fellesskapet inntekter på 900 mrd. kroner.

Komiteen viser til at Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn blir en utvidelse av det eksisterende felt-senteret med en ny prosessplattform, modifikasjoner på stigerørsplattformen inkludert en ny modul og fem nye havbunnsrammer. Den nye infrastrukturen vil bli knyttet opp mot første byggetrinn som inkluderer det nevnte feltsenteret med fire plattformer forbundet med broer, anlegg for forsyning av kraft fra land, samt rørledninger for transport av olje og gass.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, ser positivt på at operatøren øyner muligheter for ytterligere oppsider i feltet med økt utvinning. Dette skal gjøres ved hjelp av boring av flere brønner og den besluttede implementeringen av alternerende vann- og gassinjeksjon (VAG). Det er også forventet et ytterligere letepotensial i området rundt Johan Sverdrup-feltet. Derfor er det satt av plass til innretninger som muliggjør tilknytninger av fremtidige felt. Flertallet stiller seg positive til tiltak som kan forlenge feltets levetid og dets infrastruktur.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, trekker frem at andre byggetrinn er lønnsomt før skatt selv ved en oljepris på 19 dollar per fat og er derfor robust også mot lave oljepriiser.

Dette flertallet merker seg at norsk andel av vare- og tjenesteleveringen til utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet vil være 55 pst. For driftsperioden, som er anslått til å vare i 50 år, er andelen beregnet til å være 95 pst. Utbyggingen vil også bidra til sysselsetting utover leverandører og underleverandører. Nasjonale sysselsetningsvirkninger av utbyggingsfasen av Johan Sverdrup-feltet er av operatøren beregnet til å kunne bli over 150 000 årsverk, fordelt over perioden 2015–2025. Av dette står andre byggetrinn for om lag 30 pst.

Dette flertallet viser til at Arbeids- og sosialdepartementet har innhentet Petroleumsstilsynets vurdering av søknadene om godkjenning av planene for utbygging av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn og områdeløsningen for kraft fra land. Petroleumsstilsynet har ikke innvendinger til søknadene. Arbeids- og sosialdepartementet har ikke ytterligere merknader til saken.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, merker seg at andre byggetrinn av utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet anses som et samfunnsøkonomisk lønnsomt og robust prosjekt som kan gjennomføres samtidig som hensyn til ytre miljø og fiskeriinteresser ivaretas.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil vise til Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne sine merknader i Innst. 382 S (2014–2015) hvor det ble gått imot tillatelsen til feltet. Disse medlemmer vil peke på at feltet vil ha en levetid på 50 år. Disse medlemmer vil peke på at det å satse på ny petroleumsutvinning nå, er i realiteten å gamble på at verden ikke klarer å nå de klimagassutslippskuttene som er nødvendige for ikke å unngå farlige klimaendringer. Disse medlemmer vil peke på at løsningsen på klimaproblemet er at vi må vri investeringer fra fossil til fornybar, og unngå å gjøre investeringer i infrastruktur og produkter med lang levetid som låser oss til framtidige utslipp.

Disse medlemmer vil peke på at verdens kullreserver alene er flere ganger større enn de tilgjengelige karbonbudsjettene. Men også de samlede olje- og gassreservene er i seg selv nok til å gi en sterkere oppvarming enn to grader dersom de utvinnes og forbrukes, også dersom karbonfangst og -lagring utvikles til storskala.

Disse medlemmer viser derfor til at kampen mot klimaendringene ikke bare er en miljøkamp, men også et fordelings spørsmål om hvem som skal få utvinne resterende ressurser. Norge er et rikt land som har tjent mye penger på å utvinne fossil olje og gass over flere tiår allerede. Etter disse medlemmers oppfatning står derfor ikke Norge fremst i køen når man skal vurdere hvordan det er rettferdig å fordele hvem som kan gjøre fossile investeringer i årene som kommer.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i mange tiår har advart mot det høye tempoet i norsk oljeutvinning, og derfor en rekke ganger de siste tiårene har stemt for både å utsette enkeltstående oljeutbygginger og imot tildeling av mer leteareal. På tross av innvendinger, også fra flere enn Sosialistisk Venstreparti, har det stadig høyere investeringsnivået lenge vært en realitet. Dette gjør Norge mer oljeavhengig og omstilling mer krevende.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne peker på at til tross for at Stortinget i 2012 ble enige om et klimaforlik som skulle kutte norske utslipp av klimagasser, har regjeringen de siste fem årene styrt bevisst mot å bryte dette målet. Dette til tross for at det har vært

fremmet flere forslag i Stortinget som kunne gitt store utslippskutt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil vise til Riksrevisjonens rapport fremlagt 26. mars 2019, hvor et av hovedfunnene er følgende: Klima- og miljødepartementet gjør for lite for å sikre et bedre grunnlag for å vurdere risikoreducerende tiltak. Rapporten viser til at Olje- og energidepartementets miljøvurderinger ikke er offentlige, og heller ikke tilgjengelige for miljømyndighetene, og at dette innebærer at det er vanskelig i ettertid å stille strengere miljøvilkår fordi kostnadene for endringen blir for høy. Fra rapportens hovedfunn om undersøkelse:

«Undersøkelsen viser at det i sommerhalvåret er mye sjøfugl som hekker i Barentshavet, mens det i vinterhalvåret er krevende forhold med is, mørke, sterk vind og høye bølger som svekker beredskapen. Det kan derfor være vanskelig å finne boreperioder der både miljø- og sikkerhetshensynet er ivaretatt. Når Miljødirektoratet senere behandler søknaden om tillatelse etter forurensingsloven, må det forholde seg til at det er gitt en utvinningstillatelse som forplikter rettighetshaveren til å bore letebrønner. Etter at operatøren har sendt inn søknaden om leteboring, er det vanskelig å endre planene fordi operatøren har inngått avtaler om borerigg. I de tilfellene der det ikke er stilt vilkår om tidsbegrensning for boring i utvinningstillatelsen, opplever Miljødirektoratet derfor å ha lite handlingsrom til å styre aktiviteten til perioder med lavere miljørisiko uten å påføre næringen høye kostnader. Etter Riksrevisjonens oppfatning har ikke Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet en god nok faglig dialog om hvorvidt det kan være behov for strengere vilkår i enkelte utvinningstillatelser med særlige utfordringer.»

Disse medlemmer vil peke på at en slik prosess fører til at de kravene som burde blitt stilt, ikke blir det. Dette er et problem for å fremme de beste miljøkravene, og et demokratisk problem at det er vanskelig å ettergå departementets vurderinger. Departementets miljøfaglige vurderinger av høringsinnspillene bør være offentlige slik at det kan ettergås av alle.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Olje- og energidepartementets miljøfaglige vurderinger av høringsinnspillene i forbindelse med tildelinger av utvinningstillatelser til petroleumsvirksomhet, skal være offentlige.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at før utvinningstillatelser gis på norsk sokkel, inviteres det bredt ut til innspill fra orga-

nisasjoner, direktorater og institutter til å sende inn høringsuttalelser om de aktuelle blokkene. Det fører til at alle miljøfaglige råd blir gjennomgått før en beslutning blir tatt.

Videre viser disse medlemmer til at gjeldende regelverk, inkludert petroleumsloven og gjennomføringen av dens bestemmelser i petroleumspolitikken som Stortinget har sluttet seg til, og de arealmessige rammer for tildeling av utvinningstillatelser Stortinget har fastsatt basert på avveininger av ulike hensyn, er et veletablert system som sikrer at miljøhensyn vektlegges og ivaretas.

Videre påpeker disse medlemmer at Granavolden-erklæringen «skal legge vekt på miljøfaglige råd i eler nær verdifulle og sårbare områder.»

Plan for anlegg og drift – kraft fra land

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Stortinget har fattet vedtak om ambisiøse klimapolitiske mål for Norge fram mot 2020, og at Stortinget nylig i Innst. 211 S (2014–2015) sluttet seg til EUs klimamål fram mot 2030.

Komiteen viser til at hovedvirkemidlene i klimapolitikken på norsk sokkel er økonomiske. Allerede i 1991 ble det innført en CO₂-avgift på norsk sokkel. Virksomheten har i dag kvoteplikt under det europeiske kvotesystemet for klimagasser (ETS) i tillegg til CO₂-avgift.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at avgiftssatsen er høy og kommer på toppen av kvoteplikten. Sammen gir disse økonomiske virkemidlene oljeselskapene kontinuerlig en økonomisk egeninteresse av å gjennomføre utslippsreducerende tiltak som har et rimelig kostnadsnivå. Som en del av ETS bidrar sokkelvirksomheten til at Norge og EU når de målene for utslippsreduksjoner som er satt for kvotepliktig sektor.

Komiteen viser til at Stortinget i behandlingen av Innst. 237 S (2013–2014) gjorde følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen i plan for utbygging og drift for Johan Sverdrup stille krav om etablering av en områdeløsning som omfatter Gina Krog, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Johan Sverdrup, hvor hele området kraftbehov dekkes med kraft fra land, med en tidsplan for gjennomføring.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, er tilfreds med at plan for anlegg og drift av kraft fra land til Johan Sverdrup-feltet er i tråd med Stortingets tidligere vedtak om en områdeløsning for kraft fra land. Kraft fra land-løsningen til før-

ste byggetrinn på Johan Sverdrup og områdeløsningen skal dekke hele kraftbehovet til feltene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog.

Komiteen er videre tilfreds med at departementet ikke nå ser særskilte grunner til at Edvard Grieg-innretningen ikke skal installere elektriske kjeler. Områdeløsningen skal være på plass innen 2022. For Johan Sverdrup-feltet vil dette gi et kutt på 625 000 tonn CO₂ per år. I tillegg kommer reduserte utslipp fra feltene Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog. Dette gir et mindre behov for å kjøpe utslippskvoter i det europeiske kvotesystemet ETS i driftsfasen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til departementets bekreftelse i brev av 20. februar 2019 på at det i dag ikke er noen særskilte grunner til at Edvard Grieg-feltet ikke skal installere elektriske kjeler som gjør at hele feltets kraftbehov kan dekkes med kraft fra land etter at områdeløsningen er satt i drift i 2022. Disse medlemmer forutsetter derfor at elektrifiseringen gjennomføres i tråd med de vedtak Stortinget har gjort, og at dersom det på et tidspunkt foreligger særskilte grunner til å gjøre noe annet, må Stortinget opplyses så raskt som mulig.

Disse medlemmer viser til at det største samsfunnsprosjektet i Norge de neste årene er det grønne skiftet fra oljeøkonomi til grønne arbeidsplasser. Disse medlemmer viser til at Johan Sverdrup-feltets levetid er anslått til 50 år, og at feltet i løpet av sin levetid vil produsere 2,7 milliarder fat oljeekvivalenter, hvorav 590 millioner fat er knyttet til andre byggetrinn.

Disse medlemmer viser til at på tross av at produksjonsutslippene på Johan Sverdrup vil bli lave sammenlignet med andre oljefelt både i Norge og globalt, utgjør utslippene fra utvinning av olje på norsk sokkel i snitt mindre enn 2 pst. av utslippene fra forbrenning av den samme oljen.

Disse medlemmer viser til at forventede utvinnbare reserver i Johan Sverdrup-feltet er om lag 2,7 milliarder fat oljeekvivalenter, hvorav om lag 590 millioner fat er knyttet til andre byggetrinn. Forbrenning av ett fat olje gir et utslipp på anslagsvis 477 kilo CO₂-ekvivalenter. Det betyr at forbrenning av oljen fra Johan Sverdrup-feltet kan generere et utslipp på inntil 1,3 milliarder tonn CO₂-ekvivalenter i løpet av feltets levetid. Gitt feltets antatte levetid på 50 år, betyr det et utslipp på om lag 26 millioner tonn CO₂-ekvivalenter per år. Det tilsvarer omtrent halvparten av de årlige utslippene fra norsk territorium. Andelen av utslippene fra Johan Sverdrup som kan tilskrives andre byggetrinn, utgjør om lag 281 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, eller 5,6 millioner tonn CO₂ per år i feltets antatte levetid.

Disse medlemmer viser til at områdeløsningen for kraft fra land til Gina Krog, Edvard Grieg og Ivar Aasen er en del av utbyggingen Stortinget nå bes om å gi sitt samtykke til. Kraft fra land vil bidra til å redusere utslippene fra felt som allerede er i drift. Disse medlemmer støtter utbygging av en områdeløsning for kraft fra land til disse tre feltene, samt eventuelt senere tilknytning av andre plattformer som allerede er i drift.

Samtidig viser disse medlemmer til IPCCs rapport «Global Warming of 1,5 oC», som fastslår at konsekvensene av å overskride 1,5 graders oppvarming vil bli dramatiske. Rapporten anslår at forbruket av olje må reduseres med inntil 37 pst. innen 2030 og inntil 87 pst. innen 2050 sammenlignet med 2010, hvis den globale oppvarmingen skal begrenses til 1,5 grader.

Johan Sverdrup-feltet er forutsatt å produsere olje til 2070-tallet. Disse medlemmer mener det er svært uheldig at staten gjennom SDØE investerer 1,3 mrd. kroner i en sektor som må nedskaleres kraftig i løpet av Johan Sverdrup-feltets antatte levetid hvis verden skal nå sine klimamål.

I lys av den globale klimakrisen og manglende utslippskutt i Norge og globalt, mener disse medlemmer at det er dypt uansvarlig å lete etter mer olje og bygge ut flere felt i Norge. Disse medlemmer er derfor imot utbygging av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn. Samtidig mener disse medlemmer at områdeløsningen for kraft fra land må gjennomføres for å redusere utslippene fra felt som allerede er i drift. Disse medlemmer er kjent med at dette vil gi en dårligere økonomi for utbygger, men mener det er en naturlig refleksjon av at oljeindustrien hittil på langt nær har innkalkulert klimakostnaden i sine prosjekter.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stanse utbyggingen av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn, samtidig som selskapene pålegges å fortsette utbygging av områdeløsningen for kraft fra land.»

2.2 Oljeomlastning på Veidnes i Finnmark

Komiteen viser til Prop. 80 S (2017–2018) Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet med status for olje- og gassvirksomheten våren 2018 og Innst. 368 S (2017–2018) hvor Stortinget fattet anmodningsvedtak 890 og 891 om oljeomlastning på Veidnes i Finnmark:

- Stortinget ber regjeringen sørge for at senest ved etablering av flere produserende felt i Barentshavet må disse sees i sammenheng med Johan Castberg og bygging av en ilandføringsterminal på Veidnes i Finnmark.
- Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte – innen utgangen av 2018 med sikte på vedtak – om utredningene Barents Sea Oil

Infrastructure (BSOI) gjør om en nedskalert terminalløsning og en skip-til-skip-løsning på Veidnes i Finnmark. Beslutningen skal bygge på hensyn til god ressursforvaltning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, er tilfreds med at Olje- og energidepartementet stilte Stortingets anmodningsvedtak som vilkår for godkjenningen for det videre arbeidet. Selskapene har identifisert tre alternativer som har vært gjenstand for ytterligere konseptstudier:

1. Skip-til-skipomlastning i Sarnesfjorden/Kåfjorden.
2. Skip-til-skipomlastning i Sarnesfjorden med bruk av et oppankret lagerskip.
3. Skip-til-skipomlastning ved en nedskalert terminal på Veidnes bestående av et kaianlegg med enkelte støttefunksjoner, men blant annet uten tanker for lagring av olje på land.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at samtlige alternativer innebærer at råolje fraktes fra Johan Castberg-feltet med bøyelastere til Sarnesfjorden i Nordkapp kommune hvor oljen lastes om til konvensjonelle tankskip. Basert på studiene utført høsten 2018 har selskapene konkludert med at det ikke lenger er grunnlag for å arbeide videre med skip-til-skipomlastning i Sarnesfjorden med bruk av et oppankret lagerskip.

Dette flertallet er innforstått med at ingen av alternativene per nå regnes som samfunnsøkonomisk lønnsomme, men at alternativet med en nedskalert terminal fortsatt er i en tidlig utredningsfase. Dette flertallet venter at statsråden orienterer Stortinget om saken på egnet vis.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at godene fra norsk energi skal fordeles og komme fellesskapet til gode. Forventningene til selskapene som driver på norsk sokkel, er økende. For å sikre fortsatt oppslutning rundt olje- og gassnæringen, må de strekke seg mot bærekraft og lokale ringvirkninger. Allerede i stortingsmeldingen fra 1974 så daværende regjering og stortingsflertallet:

«Ilandføring i Norge er viktig for en nasjonal styring av produksjon og markedsføring. Regjeringen holder derfor fast ved at olje og gass som hovedregel skal ilandføres i Norge.»

Disse medlemmer understreker viktigheten av en rask og ryddig saksbehandling fra regjeringen i denne saken, og at målet om at «det senest ved etablering av flere produserende felt i Barentshavet må disse sees i sammenheng med Johan Castberg og bygging av en ilandføringsterminal på Veidnes i Finnmark», står fast.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen er opptatt av en effektiv behandling med et godt beslutningsgrunnlag. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader i Prop. 80 S (2017–2018), utbygging og drift av Johan Castberg-feltet med status for olje- og gassvirksomheten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis merknader og forslag i Innst. 368 S (2017–2018) om å sikre at det stilles krav om ilandføring av olje fra Johan Castberg-feltet til Finnmark. Det ble også fremmet et forslag om dette i vårsesjonen for 2017. Dette medlem mener at utbygging uten ilandføring innebærer at landsdelen går glipp av de positive ringvirkningene som oljebransjen har brukt som et sterkt argument for å få tilgang til nye områder. Dette medlem viser til at det nå er sannsynlig at dette ikke kommer til å skje.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at Olje- og energidepartementets miljøfaglige vurderinger av høringssinnspillene i forbindelse med tildelinger av utvinningstillatelser til petroleumsvirksomhet, skal være offentlige.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen stanse utbyggingen av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn, samtidig som selskapene pålegges å fortsette utbygging av områdeløsningen for kraft fra land.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en gradvis og planmessig utfasing av den norske olje- og gassindus-

trien over en 15-årsperiode, samt å stanse utlysning og tildeling av nye lete- og utvinningstillatelser.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I og III fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding II fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding IV fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn.

II

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av kraft fra landanlegget.

III

Stortinget samtykker i at Petoro AS, som er rettighetshaver for statens deltakerandel (SDØE), kan delta i utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn og anlegg og drift av områdeløsningen for kraft fra land til feltene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog.

IV

Stortinget ber regjeringen innhente en uavhengig evaluering av konkurransesituasjonen på norsk sokkel. Evalueringen må ha et særlig blikk på Equinors dominerende stilling og markedsmakt.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 9. april 2019

Ketil Kjenseth

leder

Terje Halleland

ordfører